

Asım EKREN

Cumhuriyet Savcısı

**YALAN HABER
DEZENFORMASYON-SANSÜR YASASI
İle
İFADE-BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ
UYGULAMALARI**

**İNTERNET HABER SİTELERİ
Resmi İlan, Reklam ve Basın Kartı
Propaganda Suçu
Kamu Görevlisine, Cumhurbaşkanı Hakaret
Kararlardaki Siyasetçi, Yargı Mensubu, Meşhur Kişi
AİHM, AYM, Yargıtay, İstinaf Kararları**

60. Yıl
FİLİZ KİTABEVİ
2023

MART 2023

ISBN: 978-975-368-836-9

BASKI

Kiraz Medya Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Matbaacı Sertifika Numarası: 40162

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti
Cemal Yener Topyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(212) 850 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanuni iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖN SÖZ

Kamuoyunun da yakından tartıştığı yasa, gerek vatandaşlar ile kamu veya özel kurumlar gerekse de basın yayın, internet-sosyal medya alanında uğraş veren kurum veya görevlileri yakından ilgilendiren hükümleri içeriyor.

Yasanın ifade özgürlüğünü engelleyici özellikle “yalan haber” olarak adlandırılan halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçunun belirsiz ve yoruma dayalı ibareler içerdiğini, ifade özgürlüğü ile gazeteciliği zorlaştırdığını öne sürüp aleyhe eleştirenlerin yanında yasanın toplumsal açıdan gerekli olduğu, ifade özgürlüğü ile gazeteciliği zorlaştırmadığı gibi yeni ve önemli haklar getirdiğini, benzer düzenlemelerin başka ülkelerde de olduğunu öne sürüp lehe eleştirenlerin olduğu görülüyor.

Bu çalışmada yasanın lehinde ya da aleyhinde bir yorum yapmamaya gayret gösterilmiştir. Yasa düzenlemesinin ne olduğu veya ne olmadığına dair hukuki durum, diğer yasal durum ve uygulama ile karşılaştırılmış ve boyutları açıklamaya çalışılmıştır. Esasında yasanın içeriği mümkün olduğunca vermeye çalışıldığında meselenin zaten anlaşılabilceği düşünülmüştür. Başka bir deyişle, yasa içeriği mümkün olduğunca olduğu gibi açıklandığında konu anlaşılabilcek ve ne olduğu veya ne olmadığı konusundaki belirsizliklerin veya tereddütlerin giderilebilmesine katkı sağlanabilecektir. Umarım bu kitap, tereddütlere ve yapılacak çalışmalara katkı verir. Geliri bağışlandığı için daha çok ihtiyaç sahibi öğrenciye ulaşabilmesinden mutluluk duyacağım.

Kitabın; sayın hâkim, cumhuriyet savcısı, avukat ve hukukçu meslektaşlarımıza, kamuoyunu gazetecilik yoluyla aydınlatan değerli gazete, dergi, televizyon, internet haber sitelerine, yönetici ve çalışanlarına, basın mensuplarının, yayın-haber nedeniyle mağdur olduğunu, kişilik haklarının zedelendiğini düşünen vatandaşlarımıza ve kamu - özel kurum temsilcilerine yararlı, yasal yol gösterici bir kaynak olmasını diliyorum. Tüm telif geliri tarafımızdan bağışlandığı için öğrencilere de katkı getirmesini umarım. Kitabın yazılmasında bana katlanma zahmetini gösteren, kıymetli eşim Hülya Hanım'a, kitabın basım, yayım ve dağıtımını üstlenen Filiz Kitabevi'nin şahsında sayın Oğuzhan Oruç ve sayın Zeynep Oruç Tatlı'ya kolaylık ve başarı dileklerimizi sunuyorum.

Asım EKREN

Görüş-öneri-katkı için:
asim.ekren@adalet.gov.tr

İçindekiler

ÖN SÖZ	III
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM.....	3
BU KİTAPTA NELER VAR	3
II. BÖLÜM	6
7418 SAYILI YASA İLE GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER	6
A) YASA ÖNCESİ GENEL DURUM	6
7418 sayılı Yasa Öncesi Yayınlar ve Başvuru Yolları Tablosu....	9
B) YASA SONRASI GENEL DURUM	16
7418 sayılı Yasa Sonrası Yayınlar ve Başvuru Yolları Tablosu .	17
C) GETİRİLEN HÜKÜMLER-DEĞİŞİKLİKLER	23
1) Değişiklik veya İlave Hükümler	24
a) 5187 sayılı Basın Kanunu'ndaki Değişiklik-İlaveler	24
a.1- Amaç ve kapsam.....	24
a.2- Tanımlar	24
a.3- Zorunlu bilgiler.....	25
a.4- Beyanname verilmesi	25
a.5- Beyannamenin incelenmesi	25
a.6- Teslim ve muhafaza yükümlülüğü.....	26
a.7- Cezai sorumluluk.....	27
a.8- Hukuki sorumluluk.....	27

a.9- Düzeltme ve cevap	27
a.10- Zorunlu bilgileri göstermeme suçu:	28
a.11- Teslim yükümlülüğüne uymama suçu	28
a.12- Düzeltme ve cevabın yayımlanmaması suçu	28
a.13- Cinsel saldırı, cinayet ve intihara özendirme suçu	28
a.14- Kimliğin açıklanmaması suçu.....	29
a.15- Dava süreleri.....	29
a.16- Görevli mahkemeler ve yargılama usulü	29
a.17- Basın kartı.....	30
a.18- Önceki İnternet haber siteleri.....	30
a.19- Önceki basın kartları.....	30
b) 5651 sayılı Kanun'daki Değişiklik-İlaveler	31
b.1- Erişim Sağlayıcıları Birliği.....	31
b.2- Katalog suçlar.....	31
b.3- Kişilik haklarının ihlali.....	33
b.4- Sosyal ağ sağlayıcı	33
c) Diğer Kanunlardaki Değişiklikler - İlaveler.....	40
2) Değişiklik-İlave Hüküm Getirilen Kanunlar Listesi.....	41
D) VATANDAŞ YÖNÜNDEN DEĞİŞİKLİKLER	43
E) ÇOCUK ve AİLEYE YÖNELİK DÜZENLEME	47
F) İNTERNET HABER SİTELERİ	48
1) Genel Olarak.....	48
2) Yasa Öncesi-Sonrası Faaliyet Gösteren İnternet Siteleri.....	50
3) İnternet Haber Sitesi İçin Beyanname Örneği	52
a. Beyannamenin Verilmesi	52
b. Beyannameye Eklenecek Belgeler	55
b.1- Gerçek Kişi Adına Çıkarılan Yayında Ek Belgeler	55
b.1.1- Yayın sahibi adına eklenecek belgeler	55
b.1.2- Sorumlu müdür adına eklenecek belgeler	55
b.1.3- Küçük veya kısıtlı için eklenecek belgeler	55
b.1.4- Yönetim yerini gösteren belgeler	56
b.2- Kamu Kurumunca Çıkarılan Yayında Ek Belgeler	56
b.2.1- Resmi yazı.....	56

b.2.2- Yayın sahibi temsilcisine ait eklenecek belgeler	56
b.2.3- Sorumlu müdür adına eklenecek belgeler	56
b.2.4- Yönetim yerini gösteren belgeler	56
b.3- Özel Tüzel Kişilerce Çıkarılan Yayında Ek Belgeler	57
b.3.1- Yönetim kurulu kararı	57
b.3.2- Tüzel kişi temsilcisine ait belgeler	57
b.3.3- Sorumlu müdüre ait belgeler	57
b.3.4- Ticari şirkete ait belgeler	57
b.3.5- Yönetim yerini gösteren belgeler	58
4) İnternet Haber Sitelerinin Hak ve Yetkileri	58
5) Haber Sitelerine Resmi İlan ve Reklam Verilmesi	61
a) Resmi ilan ve reklam aşamaları	62
Birinci aşama	62
İkinci aşama	62
b) Verilebilecek resmi ilan ve reklamlar	62
1- Çerçeve hüküm	62
2- İcra ve İflâs Kanunu'ndaki açık artırma ilanları	63
3- Devlet İhale Kanunu uyarınca yapılan ihale ilanları	65
4- Kamu İhale Kanunu uyarınca yapılan ihale ilanları	65
5- Tebligat Kanunu uyarınca yapılan ilan	66
6- Vergi Usul Kanunu uyarınca yapılan ilan	66
7- Devlet memurluğu alım ilanı	67
8- Kooperatifler Kanunu uyarınca yapılan toplantı ilanı	67
9- Toplantı-Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nca yapılan ilan	68
10- Kamulaştırma Kanunu uyarınca yapılan ilan	68
11- Kadastro Kanunu uyarınca yapılan ilan	68
12- 4706 sayılı Kanun uyarınca yapılan ilan	69
13- Tapu kütüğünde olağanüstü zaman aşımı ilanı	69
14- Türk Ticaret Kanunu uyarınca yapılan ilan	69
15- Ürün Güvenliği-Teknik Düzenleme Kanunu'ndaki ilan	70
c) İlan ve reklamlarda yetkili - görevli makam	71
d) İnternet haber sitelerinin itiraz hakkı	72
e) İtiraz edilebilecek müeyyideler	72
f) İtiraz makamı	73
6) İnternet Haber Sitesinin Yükümlülük ve Sorumluluğu	73

VIII

G) BASIN KARTI	75
1) Basın Kartının Niteliği	75
2) Eski Basın Kartlarının Geçerliliği	75
3) Basın Kartı Türleri.....	76
a) Göreve bağlı basın kartı	76
b) Süreli basın kartı	76
c) Geçici basın kartı.....	76
ç) Serbest basın kartı	76
d) Sürekli basın kartı	76
4) Basın Kartı Alabilecek Kişiler.....	76
5) Basın Kartı Alabilecek Kişilerde Aranılan Şartlar.....	77
6) Basın Kartının İptali ve Sonucu.....	81
7) Basın Kartı Nedeniyle Dava Açmak.....	82
8) Basın Kartı Komisyonu	84
9) Basın Kartı Alt Mevzuatı.....	86

III. BÖLÜM..... 87

GENEL OLARAK İFADE (BASIN) ÖZGÜRLÜĞÜ..... 87

A) Düşünce, İfade ve Basın Özgürlüğü Kavramları	87
1) Düşünce Özgürlüğü	89
2) İfade Özgürlüğü.....	89
a) İfade özgürlüğünün kullanım biçimleri	90
b) İfade özgürlüğüne müdahale biçimleri.....	91
3) Basın Özgürlüğü.....	92
B) İfade Özgürlüğüyle İlgili Yasal Düzenleme, Kapsam ve Sınırlar .	95
1) İfade Özgürlüğünün Kapsamına Dair Kaynaklar	95

a- Anayasa, Md.25 (Düşünce ve kanaat hürriyeti):	96
b- Anayasa, Md.26/1 (...açıklama ve yayma hürriyeti) 96	
c- Anayasa, Md.28/1 (Basın hürriyeti).....	96
d- Anayasa, Md.29 (Sürelî ve süresiz yayın hakkı).....	96
e- Anayasa, Md.30 (Basın araçlarının korunması)	97
f- Anayasa, Md.32 (Düzeltilme ve cevap hakkı)	97
g- İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi	97
h- İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi	98
ı- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Kararı	98
i- 5187 Sayılı Kanun, Md. 1 (Amaç ve kapsam)	99
k- 5187 Sayılı Kanun, Md.3 (Basın özgürlüğü)	99
l- 2954 Sy Kanun, Md.1,2,4 (Amaç, kapsam, ilkeler)... 99	
m- 6112 Sayılı Kanun, Md.1 (Amaç).....	100
n- 5651 Sayılı Kanun, Md.1 (Amaç ve kapsam)	100
2) İfade Özgürlüğünün Kapsamından Anlaşılan Hususlar	100
3) İfade Özgürlüğünün Sınırlarına Dair Kaynaklar	107
a- Anayasa, Md. 5 (Devletin temel amaç ve ödevleri) 108	
b- Anayasa, Md.13 (hürriyetlerin sınırlanması)	108
c- Any, Md.14 (hürriyetlerin kötüye kullanılmaması) 108	
d- Any, Md.17,20 (Manevi bütünlük, kişisel veri).....	109
e- Any, Md.26/2 (açıklama, yayma hürriyeti-sınırları) 109	
f- Anayasa, Md. 28 (Basın hürriyeti-sınırları	110
g- Anayasa, Md.32 (Düzeltilme ve cevap hakkı)	111
h- AİHS, Md.10/2 (İfade özgürlüğünün sınırları)	111
ı- AİHS, Md.17 (Hakları kötüye kullanma yasağı)	112
i- Avrupa Konseyi İlke Kararları.....	112

j- Avrupa Sınır ötesi Televizyon Sözleşmesi	113
k- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Kararı	113
l- 5187 SK, Md.3 (Basın özgürlüğünün sınırları).....	114
m- 6112 SK, Md.7 (Olağanüstü dönemlerde yayınlar) 115	
n- 2954 Sayılı Kanun, Md.5 (Yayın esasları).....	115
o- 5651 Sayılı Kanun'un 8/A. Maddesi.....	116
ö- 4721 Sayılı Kanun'un 24. Maddesi.....	117
4) İfade Özgürlüğünün Sınırlarından Anlaşılan Hususlar	118
5) Sanatsal İfade Olarak Şiir ve Karikatür	119

IV. BÖLÜM..... 121

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ, ANAYASA MAHKEMESİ, YARGITAY VE İSTİNAF UYGULAMALARINDA İFADE-BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ, KRİTERLER VE ÖRNEK KARARLAR 121

A) AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ UYGULAMALARINDA İFADE (BASIN) ÖZGÜRLÜĞÜ, KRİTERLER (ÜÇ ADIM TESTİ) ve ÖRNEK KARARLAR	122
1) İfade Özgürlüğünü Oluşturan Temel Kriterler	123
2) İfade Özgürlüğünü Sınırlama Kriterleri.....	125
3) Uygulanan Sınırlama Ölçütü: Üç Adım Testi	126
4) Chilling Effect -Caydırıcı-Dondurucu Etki- Uygulaması.....	129
5) AİHM'de Sınırlama Yetkisinin Genişliği.....	132
6) Temel Kriterleri Oluşturan Örnek Kararlar	134
a) İfade özgürlüğünün kapsamına dair kararlar.....	134
b) Basının denetim yapmalarının önemi.....	135
c) Basını denetlemenin sınırları.....	136

d) Demokratik bir toplumda basının rolü	137
e) Mahkeme önündeki konuların haber yapılması	137
f) Yargı mensuplarını eleştiren yayınlar.....	137
g) Basının görev ve sorumlulukları	138
h) Basının başka kaynaklara referans vermeleri	140
ı) Ünlüleri-kamu görevlileri hedef alan yayınlar	142
i) Şiddeti övme ve nefret içerikli yayınlar	143
k) Eser sahibi, yayın sahibi-yetkilisinin sorumluluğu .	147
l) Özel hayata saygı ve özgürlüğün dengelemesi	147
m) Kişi itibarı ve ifade özgürlüğünün dengelenmesi...	148
n) Kişinin manevi bütünlüğünün korunması	150
o) Masumiyet karinesi	151
ö) Olgular ve değerlerin karşılaştırılması	152
p) Özel hayat ve fotoğrafın yayınlanması	153
r) Gazetecilik kaynaklarının korunması hakkı.....	155

B) ANAYASA MAHKEMESİ UYGULAMALARINDA İFADE	
(BASIN) ÖZGÜRLÜĞÜ, KRİTERLER (ÜÇ AŞAMALI TEST) ve	
ÖRNEK KARARLAR	156
1) Mahkeme'nin İfade Özgürlüğü Temel Kriterleri:	156
2) Mahkeme'nin İfade Özgürlüğünü Sınırlama Kriterleri	159
3) İfade Özgürlüğüne Yapılan Müdahalenin Gerekçesi.....	162
4) Mahkemece Uygulanan Sınırlama Ölçütü:.....	162
Üç Aşamalı Test	162
5) Mahkeme Kararlarında Chilling Effect	166
6) Mevzuatımıza Göre Sınırlama Yetkisinin Genişliği.....	167
7) Mahkeme'nin İfade Özgürlüğü Örnek Kararları	168

a) Gazetecilerin başvuru konuları ve gerekçeleri	168
b) Kişi başvuru konuları ve genel gerekçeleri	169
c) Kapsam, sınırlar, gazetecilik, kişilik hakları	170
d) Demokratik toplum düzeni ve ifade özgürlüğü	177
e) Basına yargısal veya idari bir müdahale	181
e) Basının ödev ve sorumlulukları	181
f) Çatışan haklar arasında denge kurulması	183
g) Masumiyet karinesi	184
h) Bireyin şeref ve itibarının korunması	185
ı) Kişinin manevi bütünlüğünün korunması	186
i) İfade özgürlüğü alanının belirlenmeye çalışılması ..	187
k) Müdahalenin gerekli olup olmadığı	187
l) İfade özgürlüğü açısından devletin yükümlülükleri.	188
C) YARGITAY UYGULAMALARINDA İFADE (BASIN) ÖZGÜRLÜĞÜ, KRİTERLER, ÖRNEK KARARLAR	189
1) Yargıtay'ın Basın Özgürlüğü Temel Kriterleri	195
2) Yargıtay'ın Basın Özgürlüğü Örnek Kararları	198
a) Ünlü kişiler ile ilgili magazin haberleri	198
b) Yargı mensuplarının eleştirilmesi	200
c) Haberin içeriği ile kişilik hakları	205
d) Tekzibin yayınlanmasının gerekip gerekmediği	206
e) Haberin içeriği ve tüzel kişilik hakları	207
f) Özel hayat, fotoğraf yayınlama, tazminat	209
g) Soruşturma evresindeki işlemlerin haber yapılması	210
h) Siyasetçilere yönelik eleştiriler	210
D) İSTİNAF KARARLARINDA İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	212

V. BÖLÜM	213
BASIN YAYINDA KARŞILAŞILAN SUÇLAR.....	213
1) Basın Kanunu'nda Yer Alan Suçlar.....	214
2) Basın Kanunu Dışında Yer alan Suçlar	214
a) Türk Ceza Kanunu'nda yer alan suçlar	215
b) Özel Ceza Yasalarında yer alan suçlar	219
VI. BÖLÜM.....	223
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ İLE HAKLARIN ÇATIŞMASI.....	223
A) İfade Özgürlüğü ve Hakların Çatışması.....	223
B) İfade Özgürlüğü ve Hakların Çatıştığı Durumlardaki Kriterler ..	226
İfade özgürlüğünün temel unsurları	226
İfade özgürlüğünü sınırlandırma unsurları.....	226
AİHS'e göre ifade özgürlüğünü sınırlama sebepleri.....	227
C) İfade Özgürlüğü ile Hakların Karşılaştırılması	228
1- Adil denge	228
2- Ağırlık düzeyi.....	229
3- Kaba söz veya ağır eleştiriler.....	229
4- Politikacılar, kamu görevlileri, bilinen kişiler	230
5- Görünür gerçeklik.....	232
6- Kamu yararı.....	232
7- Cevap veya tartışmalar	232
8- Orantılılık	233
9- Konunun iç hukukumuzdaki yeri	235
VII. BÖLÜM	239

HALKI YANILTICI BİLGİYİ ALENEN YAYMA SUÇU	239
A) İLGİLİ YASA MADDELERİ	239
1) TCK, Md.217/A: Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma.....	239
2) TCK, Md.218: Ortak hüküm	239
3) 3713 sy Terörle Mücadele K, Md.7/2 (Propaganda)	239
4) 5651 sayılı Kanun, Ek Madde-4/5	240
5) 5271 sy CMK, Md. 286: Temyiz.....	241
B) SUÇUN TCK'DAKİ YERİ ve KAVRAMLAR	242
1) Suçun Bulunduğu TCK'daki Bölüm	242
2) Suçta Geçen Kavramlar	242
3) “Yalan Haber, Dezenformasyon, Sansür” Kavramları	243
4) Suçtaki Kavramlara Benzer İbareleri İçeren Maddeler	247
C) SUÇUN UNSURLARI	251
1) Hukuka Uygun Bir Yayının Unsurları (Kriterleri)	251
2) Suçun Unsurları	254
a- Genel olarak	254
b- Suçun maddi unsurları	256
b.1- Fiiil	256
b.2- Suçun faili	256
b.3- Suçun mağduru.....	256
b.4- Netice	256
b.5- Suçun konusu	257
b.6- Suçla korunan hukuki yarar	257
b.7- Hukuka uygunluk hali	257
b.8- Ağırлатıcı neden	257
c- Suçun manevi unsuru	258
d- Suçun özel görünüş biçimleri.....	259
d.1- Teşebbüs.....	259
d.2- İştirak	259

d.3- İçtima	259
3) Yorumu Açık Olup olmadığı Meselesi ve Telafisi	259
D) SUÇU İFADE ÖZGÜRLÜĞÜYLE KARŞILAŞTIRMA	262
Haber Verme Sınırı ve Eleştirii Amacıyla Yapılan Açıklamalar	267
E) İPTAL DAVASININ AYM'DE İNCELENMESİ	269
F) OLASI BİR BAŞVURUDA AİHM'DE İNCELEME	271
VIII. BÖLÜM.....	272
KAMU GÖREVLİSİNE HAKARET SUÇU.....	272
1) Genel Olarak Hakaret	272
2) Bir Kısım Ülkelerde Hakaret Suçları	274
3) Yargıtay Uygulamalarında Hakaret	275
a- Ağır eleştirii, hak arama özgürlüğü	275
b- Uğradığını düşündüğü haksızlığı dile getirme.....	278
c- Beddua, kaba, nezaket dışı söz veya davranışlar	279
d- Sair söz ya da davranışlar	281
IX. BÖLÜM.....	284
CUMHURBAŞKANINA HAKARET SUÇU	284
A) Suçla İlgili Mevcut Uygulamanın Özeti	285
B) Eski Uygulamanın Özeti (Eski-Yeni Karşılaştırması)	287
C) Düzenlemenin Aykırılışı Söylemleri	289
D) Anayasa ve Uluslararası Belgelerdeki Durum	291
E) Yargıtay Kararlarında ve Teoride Nitelendirme.....	293
F) Anayasa Mahkemesi Kararlarında Nitelendirme.....	297

XVI

- G) Mevzuatımızdaki İstisnai Düzenlemeler..... 299
a) Usul hukukuna dair özel-istisnai düzenlemeler 299
b) Cezai yönden ve esas olarak özel-istisnai düzenlemeler 300

X. BÖLÜM 303

TERÖR ÖRGÜTÜ PROPAGANDASI YAPMAK..... 303

- Kavram olarak propaganda 303
İfade özgürlüğü 305
İfade özgürlüğünün kullanımına meşru müdahale 306
Terör örgütü propagandası suçunun oluşabilmesi 306
Şiddet – nefret söylemleri 308
Hukuka uygunluk hali 309

XI. BÖLÜM..... 311

SONUÇ 311

KAYNAKÇA..... 313

KISALTMALAR

AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
B. No	: Başvuru Numarası
CD	: Yargıtay Ceza Dairesi
CGK	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
GAZETECİ	: Gazeteci, yazar, yorumcu, muhabir, yönetici...
E	: Mahkeme Esas Numarası
HABER	: Kitle iletişim araçları yoluyla yapılan haber, yazı,...
HGK	: (Yargıtay) Hukuk Genel Kurulu
HD	: Yargıtay Hukuk Dairesi
HSK	: Hakimler ve Savcılar Kurulu
K	: Mahkeme Karar Numarası
MD	: Maddesi
RTÜK	: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
R.G	: Resmi Gazete
TAKİPSİZLİK	: Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyonu
VD	: Ve Devamı

GİRİŞ

Kamuoyunda Dezenformasyon Yasası ve karşı argüman olarak da Sansür Kanunu olarak ifade edilse de resmi ve hukuki kaynak olarak “7418 sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” diye geçer.

14.10.2022 tarihinde TBMM’de kabul edilen kanun, 18.10.2022 tarihli, 31987 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yürürlük maddesi dahil 40 maddeden oluşan 7418 sayılı Kanun’un kamuoyunda en çok tartışılan yönü 29. Maddesidir. Bu maddeyle 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’na (TCK’ya) 217/A. maddesi ilave edilmiştir. Yasanın 30. Maddesiyle de bu suç, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun (CMK’nın) temyize dair 286. Maddesinin ceza miktarına bakılmaksızın, katalog olarak ve ismen sayılan temyize tabi suçlar arasına dahil edilmiştir.

Basın yayın ve internet-sosyal medya ile ilgili hükümler, kamuoyunda “yalan haber” diye tabir edilen ve TCK’ya eklenen “Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” suçuna ilişkin 217/A. maddesi daha çok tartışılıyor.

Bunun dışında 7418 sayılı Yasa ile yeni hükümler veya değişiklikler getirilmiştir. Bu Kanun ile 24 ayrı kanunda ya değişiklik ya da ilave hükümler getirilmiştir. Bunlar büyük ölçüde basın yayın, internet-sosyal medya alanındaki yeni düzenlemenin sonucu ve uyumu mahiyetindedir.

Kitabımızın ana konusu, 7418 sayılı Kanun ile TCK’ya getirilen en önemli hükümlerden biri olarak “Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” suçunun yasal unsurları, suçun TCK’daki

yeri ve bu suçun ifade (basın) özgürlüğü çerçevesinde Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi genel kriterleri ile birlikte ele alıp tartışmaktır. Bunun yanında ve öncesinde bu yasanın 5187 sayılı Basın Kanunu ile 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun'a getirilen değişiklikler de açıklanmıştır. Yine yasanın günlük hayata yansımaları olarak olası tereddütler, sorular ve cevaplar yer almıştır.